

O'QUVCHILARDA SHAXSNI SHAKLLANTIRISHNING PSIXOLOGIK MASALALARI

Boboyeva Latofat Rajabovna

*Farg'ona viloyati Farg'ona shahar
3-maktab amaliyotchi psixologi*

Annotatsiya: Maqola maktab yoshidagi bolalarda shaxsni shakllantirishning asosiy jihatlarini o'rganuvchi tadqiqot sharhi shaklida taqdim etilgan. Qadriyatlar va hissiy munosabatlarning birlamchi shakllanishida oilaning roolidan boshlab, maqola maktab ta'limining ijtimoiy ko'nikmalarga, axloqiy qadriyatlar va ijodiy fikrlashni rivojlantirishga ta'siriga o'tadi.

Kalit so'zlar: shaxsni shakllantirish, maktab yoshidagi bolalar, oila va uning o'rni, maktab ta'limi, ijtimoiy ko'nikmalar, qadriyatlar, ijodiy fikrlash, ta'limni individuallashtirish, axloqiy qadriyatlarni rivojlantirish, hamkorlik va muloqot

KIRISH

Empatiya va nizolarni hal qilish kabi ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirish muhimligini muhokama qiladi. Ta'lim dasturlari orqali qadriyat yo'nalishlarini rivojlantirish, axloqiy masalalarni muhokama qilish va bag'rikenglik muhitini yaratishga e'tibor qaratiladi.

San'at va fanning turli yo'nalishlari bo'yicha o'quv loyihalari orqali bolalarda ijodiy fikrlashni rag'batlantirish usullari ham muhokama qilinadi. Ta'limni individuallashtirishda, shuningdek, har bir bolaning o'ziga xos qobiliyatini rivojlantirish uchun qulay muhit yaratishda o'qituvchilar va ta'lim dasturlarining roli ta'kidlangan.

Xulosa o'rnida ta'kidlanganidek, shaxs xususiyatlarini shakllantirish oila, maktab va jamiyat ishtirokini talab qiladigan uzoq davom etadigan jarayondir. Bolalar shaxsini rivojlantirishga yo'naltirilgan sarmoya har bir bola o'z salohiyatini ro'yobga chiqarishi mumkin bo'lgan barkamol jamiyatni yaratish yo'lidagi muhim qadam sifatida qaraladi.

Maktab yoshida bolalar o'zlarining shaxsiyatini rivojlantirishga bevosita ta'sir ko'rsatadigan noyob qiyinchiliklar va imkoniyatlarga duch kelishadi. Rivojlanishning ushbu bosqichi muhim ahamiyatga ega, chunki u ijtimoiy ko'nikmalar va qiymat yo'nalishlaridan tortib, ijodiy fikrlashgacha bo'lgan turli jihatlarni qamrab oladi. Ushbu maqolada biz maktab yoshidagi bolalarda shaxsiyat xususiyatlarini shakllantirishning asosiy jihatlarini va yondashuvlarini batafsil ko'rib chiqamiz, shuningdek ularning har bir bolaning kelajagiga ta'sirini baholaymiz.

Bola shaxsining birlamchi shakllanishida oila muhim rol o'ynaydi. Oilaviy muhitda hayotning dastlabki yillari asosiy qadriyatlarni, hissiy munosabatni va boshqalar bilan munosabatlarni belgilaydi. Ota-onalar birinchi o'qituvchi bo'lib, bolalarga mas'uliyat, bag'rikenglik, hamdardlik, mehnatsevarlik kabi fazilatlarni shakllantirishda o'rnatib bo'lishadi.

Bola o'zini xavfsiz va hurmatli his qilishi mumkin bo'lgan qo'llab-quvvatlovchi oila muhitini ta'minlash muhimligini e'tiborsiz qoldirib bo'lmaydi. Oilaviy an'analar, ota-onalar bilan muloqot va o'zaro munosabatlar kuchli shaxsiy fazilatlarni rivojlantirish uchun asos bo'ladi.

Maktab bolalar shaxsini shakllantirishning ikkinchi muhim omilidir. Bu davr nafaqat ta'lim olish, balki ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirish, jamoada ishlash qobiliyati va qadriyat yo'nalishlarini shakllantirishni ham o'z ichiga oladi.

Ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirishga qaratilgan dasturlar ta'limning muhim elementiga aylanmoqda. Maktablar muloqot qilish, nizolarni hal qilish va boshqalar bilan ijobiy munosabatlarni shakllantirish bo'yicha treninglar berishi mumkin. Ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirish: bag'rikenglikdan hamkorlikka

Ijtimoiy ko'nikmalarni shakllantirish nafaqat muloqot qilish qobiliyatini, balki his-tuyg'ularni chuqur tushunishni, nizolarni hal qilish va hamdardlik ko'rsatish qobiliyatini ham o'z ichiga oladi. Maktablar ushbu ko'nikmalarni rivojlantirishga qaratilgan maxsus dasturlarni joriy etishlari mumkin.

Maktabda xavfsiz va qo'llab-quvvatlovchi muhit yaratish bolalarga o'z fikrlari va his-tuyg'ularini ifoda etish, farqlarni hurmat qilish va hamkorlikni o'rganish imkonini beradi. Ijtimoiy ko'nikmalarni o'rgatishning ahamiyati maktab yoshidan ancha yuqori bo'lib, kelajakda muvaffaqiyatli ijtimoiylashuv uchun asos yaratadi.

Qadriyat yo'nalishlarini rivojlantirish: axloq va axloq

Qadriyat yo'nalishlarining shakllanishi erta bolalikdan boshlanadi, lekin maktab yoshida bu jarayon yanada ongli bo'ladi. O'qituvchilar bolalarda axloqiy va axloqiy qadriyatlarni shakllantirishda asosiy rol o'ynashi mumkin.

Ta'lim dasturlari axloqiy masalalarni muhokama qilishni o'z ichiga olishi va bolalarni axloqiy tamoyillar bilan bog'liq dilemmalarni hal qilishga jalb qilishi kerak. Bu bolalarda bag'rikenglik, farqlarni hurmat qilish va axloqiy me'yorlar haqida xabardorlikni rivojlantirishga yordam beradi.

Ijodiy qobiliyatlarni rivojlantirish: tashabbuskorlik va cheksiz fikrlash

Ijodiy fikrlash shaxsiyatni rivojlantirishning muhim jihati bo'lib, individuallik va o'zini namoyon qilishga yordam beradi. Maktab o'quv dasturida bolalarda ijodiy fikrlashni rag'batlantiradigan topshiriqlar va loyihalar bo'lishi kerak.

Ijodkorlikni rivojlantirish orqali bolalar muammolarni innovatsion usullarda hal qilishni, fikrlashda moslashuvchanlikni va tashabbuskorlikni o'rganadilar. San'at,

musiqa, adabiyot va fan ijodkorlikni rivojlantirish vositasi bo'lib xizmat qilishi mumkin.

Ta'lim jarayonini individuallashtirish: har bir bolaning o'ziga xosligini hisobga olish

Har bir bola noyobdir va uning salohiyati turli yo'llar bilan namoyon bo'lishi mumkin. Ta'lim jarayonini individuallashtirish muvaffaqiyatli shaxs shakllanishining asosiy tarkibiy qismidir. Bunga tabaqalashtirilgan topshiriqlar, qo'shimcha ta'lim dasturlari va individual maslahatlar kiradi.

O'qituvchi va bola hamkorlikda ishlaydigan qo'llab-quvvatlovchi ta'lim muhitini yaratish har bir bolaga o'z salohiyatini to'liq ro'yobga chiqarishga yordam beradi. Shaxsga asoslangan ta'lim, individual yondashuvlar va motivatsion strategiyalar bolalarga o'quv materiallarini o'zlashtirishga va ularning noyob ehtiyojlariga muvofiq rivojlanishiga yordam beradi.

XULOSA:

Shaxsni shakllantirish ta'limning asosiy vazifasi sifatida maktab yoshidagi bolalarda shaxsiy fazilatlarni shakllantirish murakkab va ko'p qirrali jarayon bo'lib, ular hayotining turli tomonlarini va sohalarini qamrab oladi. Zamonaviy dunyo sinovlari va qiyinchiliklariga tayyor shaxsning har tomonlama barkamol rivojlanishi uchun shart-sharoit yaratishda oila, maktab va jamiyat muhim o'rin tutadi.

Shuni ta'kidlash kerakki, shaxsning fazilatlarini shakllantirish uzoq muddatli jarayon bo'lib, u ta'lim muassasalari, ota-onalar va butun jamiyat tomonidan e'tibor va kuch talab qiladi. Bolalarning shaxsiy rivojlanishiga sarmoya kiritish har bir bola jamiyat hayotiga to'liq hissa qo'shishi va o'z salohiyatini ro'yobga chiqarishi mumkin bo'lgan kelajakka sarmoyadir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Xolmuratov X.S, Xusainova Z.M, Duschanov N.S, Abdullayev R.A, &Yangibayeva O.S qizi . (2022). Ta'lim jarayonida innovatsiya texnologiya . Fan va ta'lim,3 (1), 491–495. <https://openscience.uz/index.php/sciedu/article/view/2350> dan olindi
2. Xolmuratov X.S, Qurbanova X.D, Madaminova F.M, Madaminov B.R, Jumaniyozova S.B, &Saidova L.B(2021).
3. Ta'limda zamonaviy pedagogic texnologiyalarni qo'llash . Fan va ta'lim, 2 (12), 551–556. <https://openscience.uz/index.php/sciedu/article/view/2207> dan olindi
HYPERLINK "<https://openscience.uz/index.php/sciedu/article/view/2207>"
4. Safasheva I, Xolmuratov X. S. (2021). Ta'lim-tarbiya faoliyatda gumanitar yo'l qo'yilgan narsalarni qo'llash hodisalari. Fan va ta'lim, 2 (5), 641–648.
5. <https://openscience.uz/index.php/sciedu/article/view/1435> dan olindi